

ALTERNATİF OKULLAR KAPSAMINDA EV OKULLARININ DURUMU

Home Schools within the Scope of Alternative Schools

Rasim TÖSTEN¹
Zakir ELÇİÇEK²

Özet

ABD'nin kamu okullarında 1970 sonrasında görülen ahlak erozyonu, eğitim kalitesindeki düşüş, okulların ihtiyaçları karşılayamaması, özgürlüklerin kısıtlanması, çatışma ortamları ve çeşitli yetersizlikler gibi birçok faktör alternatif eğitim ihtiyacını doğurmuştur. Bu bağlamda ev okulları bir alternatif eğitim kurumu olarak ortaya çıkmıştır. Yapılan bu çalışmanın temel amacı alternatif eğitim çalışmaları kapsamında Amerika'da faaliyet gösteren ev okullarının durumunu tartışmaktır. Çalışma alanyazına dayalı olarak gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın içeriği ev okulunun tanımı, arka planı, gerekçesi ve çeşitleri; öğrencilerin sayısına ilişkin istatistikî veriler; ev okullarındaki velilerin ve öğrencilerin karakteristiği; ev okulunun uygulanabilirliği gibi konularla sınırlıdır. Sonuç kısmında ise tartışmalar doğrultusunda ev okulu uygulamasına ilişkin kişisel görüşler belirtilip önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Ev okulları, alternatif okullar, alternatif eğitim

Abstract

Many factors such as the decline in the quality of education, the schools' inability to fulfill the needs, limitation of freedoms, working environments, various *inadequacies* and moral decline which is seen in the public schools of the United States after 1970 have created the need for alternative education. In this sense home-schools come in sight as an alternative educational institution. The main purpose of this study is to define the position of the home schools operating in America within the context of alternative education studies. During the study the literature is reviewed, related articles are analyzed and notional framework is reported. The content of this study is limited to subjects such as the definition of home-school, background information, justification and varieties of home-schools; statistical data about the number of home-school students; the characteristics of the students and the parents at home-schools; the home-school practice (program, source, method, evaluation) and the criticism on its practicality. In the conclusion part according to the arguments personal opinions are stated and recommendations proposed.

Anahtar sözcükler: Homeschool, alternative schools, alternative education

¹ Arş. Gör; Dicle Üniversitesi, Z. G. Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, 21280 Kampüs-Diyarbakır, rasimtosten@hotmail.com

² Arş. Gör; Dicle Üniversitesi, Z. G. Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü

Giriş

Batı ülkelerinde sanayi toplumunun ortaya çıkmasıyla okulların önemi son derece artmıştır. Okullaşmanın belli bir seviyeye gelmesiyle birlikte bazı bilim adamları ve pedagoglar tarafından eleştiriler başlamış ve okula alternatif eğitim-öğretim yaklaşımları tartışılmaya başlanmıştır. Rousseau'nun yazdığı "Emile" adlı eseri bu konuda yazılan ilk örnek eserlerden biri olarak görülmektedir. Yine 1935'te Russel okullara ciddi eleştiriler yöneltmiştir (Gündüz, 2006).

1970'lere gelindiğinde İlich tarafından "Okulsuz Toplum" adlı eser ortaya konularak okullarla ilgili tartışmalar hız kazanmıştır. İlich (2002/1970), okulların özgürlüğü kısıtladığını, öğretmenlerin kendi düşüncelerini bilerek veya bilmeyerek öğrencilere aşıladığını, okulların finansal sıkıntı çektiğini ve bu durumun eğitime olumsuz yansıtacağını belirtmiştir. Eğitim kurumlarının öğretmenlerin çıkarlarına hizmet ettiğini, öğrencilerin zorunlu bir müfredat programına katılmasının özgürlüğü kısıtladığını, okulun bireyi tamamen etkisi altına aldığını, hatta bireyin kime güvenip güvenmeyeceğini dahi avukata, doktora, psikologa sormak zorunda kaldığını söyleyerek okulsuz bir toplumun olması gerektiğini savunmuştur.

Okullara yönelik bu eleştirilerin günden güne kabul görmesiyle birlikte eğitimciler ve akademisyenler tarafından alternatif arayışlar başlamıştır. Çocuğu kendi seçimleriyle öğrenme etkinliklerine davet eden Montessori Okulları, kendi yaşamını ve amaçlarını özgürce başarabilecek şekilde yönlendirebilen Waldorf Okulları, politik önemi fazla olan bölgelerde ayrımcılığı ve ırkçılığı önlemek amacıyla kurulan Miknatis Okulları (Aydın, 2006) ve çeşitli nedenlerden dolayı önlem amacıyla geliştirilen ev okulları bunlardan bazılarıdır.

Bu çalışmada alternatif bir eğitim yaklaşımı olarak görülen ev okullarının çeşitli özellikleri açıklanmaya çalışılmıştır.

Ev Okulları

1970 ve sonrasında tartışılan en önemli eğitim sorunlarından birisi öğrencilerin okullarda istenmeyen davranışları kazanıyor olmasıdır. Şüphesiz, aileler çocuklarının daha iyi bir ortamda eğitimini sürdürebilmesi için çeşitli arayışlara girmiştir ve Amerika'da bunun bir örneği "ev okulları" olmuştur (Aydın ve Pehlivan, 2000). Lyman'a (1998) göre ev okulu, okul dönemindeki çocukların eğitiminin okullardan daha çok evde verilmesidir ve bu süreçte öğrencilerin sınıfları ise dünyadır. Benzer olarak Lines'e (1995) göre ev okulları, evde veya toplumun her yerinde eğitim fırsatı veren alternatiflerdir. Nelson (1986) ise ev okullarının ortaya çıkışını okullardaki çatışma, suç ve disiplinsizlik yüzünden velilerin güvenlik, güzel ahlak ve eğitim kalitesini artırma ihtiyacına bağlamıştır. Genel anlamda ev okulları, Amerika'daki okullarda gerçekleşen suç olayları, madde bağımlılığı, ahlaki çöküntü, eğitimdeki yetersizlik ve güvenlik tehdidi karşısında ailelerin tüm sorumluluğu üzerine alarak eğitim faaliyetlerinin daha kontrollü yürütüldüğü alternatif

okullar (Aydın ve Pehlivan, 2000; Bielick, Chandler ve Broughman, 2001; Vender, 2004) olarak görülmektedir.

Ev Okullarının Tarihsel Gelişimi

Ev okulları Amerika Birleşik Devletleri'nde (ABD) 1980'li yıllarda ortaya çıkmış ve toplumsal bir hareketlilik olarak çok sayıda aileyi bu akıma dâhil etmiştir. O yıllarda ev okulu uygulaması Amerikan medyasında fanatiklerin ve idealistlerin bir eylemi olarak yansıtılıyor, bazı aileler ise çocuklarını evde eğitiyor gerekçesiyle hapse atılıyor ya da cezaya çarptırılıyordu (Aydın, 2006). 1980'li yıllara kadar tüm Amerikalılar yasal olarak devlet okullarını tercih etmek zorundaydı. Aksi takdirde suç işlemiş sayılıyorlardı. Ancak 1983 yılında 4 eyalet ev okullarını resmi olarak kabul etti (Vender, 2004). Daha sonraki yıllarda ev okullarının resmi olarak kabulü devletten devlete farklılık göstermiş ve temel olarak 3 farklı durum ortaya çıkmıştır (Nelson, 1986):

- 1) Kamu okullarına hiç alternatif sağlamayanlar (1 eyalet)
- 2) Ev okullarına kanunen "başka yerde eğitim denkliği" gibi denklik verenler (11 eyalet)
- 3) Ev okullarını kabul edenler (29 eyalet).

Bunun dışında kalan dokuz eyalet ev okullarını yasal olarak kabul etmiştir. Sadece Teksas ev okullarına karşı çıkmıştır (Nelson, 1986). Nelson'un 1986'da belirttiği bu duruma karşılık, Dobson'un 1998'de yaptığı çalışma anlamlı bir farklılığı ortaya koymuştur. Ev okullarına karşı çıkan veya çekimser kalan devletler yasal olarak yeni düzenlemeler getirmiş ve ev okullarını özel okul statüsünde değerlendirmiştir (Akt. Aydın, 2006).

1995'li yıllara gelindiğinde sivil özgürlükler sendikası gibi gruplar ev okulu uygulamasını ailelerin yasal hakkı olarak görüyor ve devlet de bunu kabul ediyordu. Amerika'da ev okulu uygulaması iyice kabul görmüş ve devletler dahi uygulamayı kolaylaştırmak için ev okulu öğretmenlerine yönelik kolaylıklar sağlamıştı. Bu durumda anne-babalar sertifikaları olmadan da öğretmenlik yapabilecekti. Devletler veya sendikalar tarafından velilerden sadece öğrencilerin eğitimlerine dair bir rapor niteliğinde dosya isteniyordu. Hatta devletler, ilgili öğrenci testleri, eylem planı ve kılavuzları vererek velilere yardımcı oluyordu. Bu uygulamayı sadece Michigan kabul etmedi (Nelson, 1995).

Ev Okullarını Gerekli Kılan Nedenler

Anne babaların ev okullarını seçmesinde birçok farklı neden vardır. Eğitimdeki yeni metotlara olan ihtiyaçlar, yasal sınırlılıklar, kamu okullarındaki donanımın yetersizliği (Nelson, 1986), okullarda artan şiddet olayları, kırsal okulların yetersizliği ve anne babaların kaygısı ev okullarını gerekli kılan sebeplerdendir (Aix, 1994). Yapılan bir çalışmada ev okulunu tercih eden ailelerin tercih nedenleri şu şekilde gruplandırılmaktadır (Princiotta, Bielick ve Chapman, 2006):

- a) Okul çevresindeki düzen (%31)

- b) Dini ve ahlaki eğitimin sağlanması (%30)
- c) Okuldaki eğitimin yetersizliği (%16)
- d) Çocukların özel ihtiyaçları (%14)
- e) Diğerleri (aile, konular, öğretim...) (%9)

Yine 1999 yılında Amerika'da NCES (Ulusal Eğitim İstatistikleri Merkezi) tarafından yapılan bir çalışmaya göre ailelerin ev okullarını seçme nedenleri tablo-1'deki gibi sıralanmıştır (Bielick ve diğerleri, 2001).

Tablo 1: Ailelerin Ev Okulunu Seçme Nedenleri Sayısı ve Yüzdeler Dağılımı.

Ev okulunu seçme sebepleri	Öğrenci sayısı	Yüzde
Evde daha iyi bir eğitim	415000	48.9
Dini inançlar	327000	38.4
Okuldaki imkân kısıtlılığı	218000	25.6
Ailesel sebepler	143000	16.8
Ahlak gelişimi	128000	15.1
Okulda öğretilen konular	103000	12.1
Okul çocukların boyunu ölçmez, düelloya davet etmez	98000	11.6
Okuldaki mevcut diğer problemler	98000	11.5
Okuldaki öğrencilerin davranışları	76000	9.0
Çocukların özel ihtiyaçları	69000	8.2
Taşımacılık	23000	2.7
Çocukların okula girecek yaşta olmaması	15000	1.8
Özel okul isteği olması fakat parasının olmaması	15000	1.7
Anne babanın kariyeri	12000	1.5
Arzu edilenlerin okulda olmaması	12000	1.5
Diğer sebepler	189000	22.2

Kaynak: U.S. Department of Education, National Center for Education Statistics, Parent Survey of the 1999 National Household Education Surveys Program (NHES); Parent and Family Involvement in Education Survey of the 2003 NHES

Tablo-1'de de görüldüğü gibi ev okulunun seçilmesindeki nedenlerin başında daha iyi bir eğitim kaygısı ve dini değerlerin eğitimi gelmektedir. Ev okullarının çeşitli nedenlerden dolayı ortaya çıktığı verilen örneklerden anlaşılmaktadır. Buna paralel olarak ev okullarının açılmasında farklı amaçlar gözetilmiştir. Örneğin inançların ağırlık kazandığı okullar, değerlerin ağırlık kazandığı okullar, ideolojik ve pedagojik okullar bu amaçla açılmıştır.

Kuruluş Amacına Göre Ev Okulu Türleri

Kuruluş amacına göre ev okulları temelde iki görüş üzerinde sınıflandırılabilir. Bunlar ideolojik hareketlilik ve pedagojik hareketlilik (Galen, 1988 akt. Nemer, 2002). Nemer (2002), bunlara ilave olarak çevresel hareketliliği de ekleyerek ev okulu türlerini üç grupta toplamıştır.

İdeolojik görüşler kapsamında ABD'de ağırlığını en fazla hissettiren kuruluş Hıristiyan kuruluşudur. Onlara göre, İncil'le ilgili olarak Tanrının isteklerini çocukların bilmesi gereklidir (Nemer, 2002). Burada ideolojik

hareketlilik içerisinde farklı dinleri kapsayan farklı yapılanmalar da vardır. Budizm, İslam ve Paganizm (putperest) mensuplarının da kendilerine göre örgütlenmiş ev okulu (Pagan Homeschool Page, The Magazine for Muslim Homeschoolers gibi) uygulamalarından bahsetmek mümkündür.

Amerika'da farklı kültürel özelliklere sahip ailelerin ideolojileri de farklı olabilmektedir. Latin aileleri üzerinde yapılan araştırmalarda ailelerin kültürel özelliklerinin, dünya görüşlerinin, güç dengelerinin ve sosyal statülerinin farklılık göstermesi nedeniyle çocuklarını kendilerine uygun ev okulu uygulamasına tabi tutmaktadırlar (Olivos, 2009).

Pedagojik anlamda ev okulu uygulamasında çok fazla bir farklılığın olduğu söylenemez. Aileler genellikle okullardaki eğitim kalitesinin düşüklüğünden, yetersizliklerden söz etmektedir. Okullardaki finansal sıkıntının eğitime yansıtacağını düşünen aileler (Nemer, 2002) çocuklarını daha cazip bir şekilde yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Bu konuda Odden (1999), eğitimdeki finansal sıkıntıları vurgulayarak sıkıntıyı giderecek yeni bir strateji geliştirildiği takdirde eğitimde benzeri görülmedik bir kalitenin, ilerlemenin ve akademik standardın olacağını söylemektedir (Akt. Hadderman, 1999). 2003'te Amerika'da yapılan araştırmalara göre velilerin % 31'i ev okulu uygulamasına geçmedeki gerekçelerini pedagojik anlamda okuldaki öğretimin yetersizliği olarak belirtmişlerdir (Princiotta ve diğerleri, 2006).

Nemer'e (2002) göre ailelerin ev okullarını seçme nedenlerinden birisi de çevresel etkenlerdir. Yine 2003'te Amerika'da yapılan aynı araştırmaya göre ailelerin % 30'u okul çevresinden duyduğu rahatsızlığı gidermek için ev okulunu seçtiklerini belirtmişlerdir (Princiotta ve diğerleri, 2006).

Ev okulu uygulamalarında aileler arası işbirliği vardır. Hemfikir olan vatandaşlar çeşitli sendikalar, vakıflar veya dernekler kurmuştur. Bu kuruluşlar ev okulu uygulamasında aktif rol almaktadır ve aileleri yönlendirmektedir. Ev Okulları Yasal Koruma Derneği (HSLDA), Ulusal Ev Okulları Savunması (NHELD), Amerikan Ev Okulları Derneği (AHA), Ulusal Siyahî Ev Okulcuları Araştırma Derneği (NBHERA), Yahudi Ev Okulcuları Şebekesi (JHEN) bunlardan bazılarıdır (Vender, 2004). Anne babalar bu şekilde kurumsallaşarak eğitimde kazanılması beklenen değerlerin, ahlakın, inançların veya yeteneklerin evrensel çizgiden yoksunlaştığı zamanlarda idarecilerle veya öğretmenlerle temasa geçiyorlar ve olaya müdahale edilebiliyorlar (Trainor, 2010).

Ev Okullarında Öğrenci Nüfusu ve Dağılımı

Amerika'da ev okullarının sayısı her geçen gün giderek artmaktadır. 1986 yılında John Holt liderliğindeki Holt Derneğinin tahminlerine göre yaklaşık 10–20 bin aile ev okulu uygulamasını benimsemiş, yaklaşık 50 bin öğrenci bu uygulamadan yararlanmıştı (Nelson, 1986). 1998 verilerine göre bu sayı 500–750 bin arasında olduğu, sonrasında ise 1 milyonun üzerine çıktığı düşünülmektedir (Lyman, 1998). 2000'li yıllarda Eğitim Reformları Merkezine göre bu sayının 1,2 milyon olduğu tahmin edilmektedir (Nemer, 2002). 2003 ABD Ulusal Eğitim İstatistiklerine göre ev okulu

uygulamasındaki öğrenci sayısı 1.096.000 olarak kabul edilmiştir (US Department of Education, 2004). 2007’de ise 1.739.000’e kadar çıktığı ve ortalama 1.508.000 olarak kabul edildiği görülmektedir (US Department of Education, 2009).

Princiotta ve ekibinin (2006) ABD Ulusal Eğitim Merkezi İstatistikleri adına yaptığı çalışmada ev okuluna kayıtlı öğrenci sayısının yıllara göre artış dağılımı Tablo 2’deki gibi gösterilebilir:

Tablo 2: Ev Okulu Uygulaması 1999- 2003 Arası Nüfus Dağılımı

Okul kayıt durumu	Ev okulu öğrencileri			
	1999		2003	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Toplam	850,000	100.0	1.096.000	100.0
Sadece ev okulunda	697,000	82.0	898,000	82.0
Ev okuluna yarım gün kayıtlılar	153,000	18.0	198,000	18.0
Ev okuluna haftada 9 saatten az katılanlar	107,000	12.6	137,000	12.5
Ev okuluna haftada 9 ile 25 saat arası katılanlar	46,000	5.4	61,000	5.6

Kaynak: U.S. Department of Education, National Center for Education Statistics, Parent Survey of the 1999 National Household Education Surveys Program (NHES); Parent and Family Involvement in Education Survey of the 2003 NHES.

Tablo-2’de de görüldüğü gibi ev okulu uygulamasında büyük bir artış vardır ve bu artışın % 82’si “doğrudan ev okullarını” seçmiş durumdadır. Burada dikkat edilmesi gereken bir başka husus, ev okulu uygulamasının yarı zamanlı olarak da uygulanabiliyor olmasıdır. Ev okulu uygulaması yarı zamanlı ve tam zamanlı uygulamalar olarak ikiye ayrılabilir. İkili kayıt sistemi ile uygulamanın hem okulda hem de evde yürütülmesi yasaldir (Vender, 2004). Ayrıca ev okulu uygulamalarını Lines (2003) “bağımsız ev okulları” ve “kayıtlı ev çalışmaları” şeklinde ikiye ayırmıştır (Vender, 2004). Yarı zamanlı ev okulları uygulaması kayıtlı ev çalışması olarak da düşünülebilir. Ev okulları uygulamasında alternatif uygulamalar vardır. Günün veya haftanın bir kısmını kamu okullarında geçiren, toplumsal veya pedagojik desteğe ihtiyaç duyulan bazı derslerde kamu okullarından yararlanan “yarı zamanlı” veya “kayıtlı” alternatif ev okulu uygulamaları vardır. Bunun yanında kamu okullarından tamamen bağımsız olarak eğitimin devam ettirilmesine olanak tanıyan “tam zamanlı” veya “kayıtsız” ev okulu uygulamaları da vardır.

Ev Okullarındaki Velilerin ve Öğrencilerin Karakteristik Özellikleri

Ev okulu uygulaması maliyeti olan bir uygulamadır. Velilerin tüm sorumluluğu üzerine alması onların finansal, sosyal ve pedagojik anlamda yeterli, vaktinin bol ve kültürel anlamda donanımlı olmasını gerektirir. Sosyolog Pierre Bourdieu böyle bir uygulamanın sağlanabilmesi için ekonomik, kültürel ve sosyal sermayeyi öncelikli olarak sormaktadır. Bunların

sağlanamadığı durumda eğitim süreci sağlıklı işlemeyeceğini (Trainor, 2010) ifade etmektedir.

Ev okulu uygulamasının sağlıklı işleyebilmesi için gerekli dinamiklerden birisi ekonomidir. Uygulamayı gerçekleştiren ailelerin karakteristik özelliklerine bakıldığında zengin- fakir arasında önemli farklılıkların olduğu görülmüştür (Nemer, 2002). 1657 aile ve uygulamadaki 5042 çocuk üzerinde yapılan bir araştırmada babaların % 17,3'ü muhasebeci ve mühendis, % 16,9'u profesör, doktor veya avukat, % 10,7'si iş adamı olduğu; annelerin ise % 87'sinin ev hanımı olup çocuklarının eğitimiyle ilgilendiği görülmüştür (Lyman, 1998). Bob Jones Üniversitesinde Dr. Rudner'in analizlerine göre ise ev okulu uygulamasını kabul eden ailelerin orta dereceden daha yüksek gelirlerinin olduğu saptanmıştır (Welner ve Welner, 1999).

ABD Ulusal Eğitim İstatistikleri Merkezinin yaptığı araştırmaya göre kamu okullarına devam eden öğrencilerin aileleriyle ev okulunu seçen öğrencilerin aileleri arasında anlamlı farklılığın olduğu görülmüştür. Bu durum Tablo 3'te gösterilmiştir (Princiotta ve diğerleri, 2006):

Tablo-3'te de görüldüğü gibi ailelerin karakteristik özellikleri 1999–2003 yılları kıyaslamasında birçok değişiklik vardır. Öğrencilerin cinsiyetleri arasında yıllara göre anlamlı farklılık bulunamazken anne ve babanın evde eğitim sürecine katılımında artış görülmüştür. 2003 yılı için, geliri 50 bin doların altında olan ailelerin ev okulu uygulamasına katılımında 1999 yılına göre azalma görülürken, 50 bin doların üzerinde olan ailelerde artış görülmüştür. Bu durumda ev okulu uygulamasının maliyetinin yüksek olduğu ve orta gelirli ailelerin maddi olanaklarının ev okulu uygulaması için yetersiz kaldığı kanısına varılabilir.

Ailelerin eğitim durumları göz önünde bulundurulduğunda, lise veya altı mezunlarının 2003 yılında azaldığı, üst düzeyde eğitim almış ailelerin ise arttığı görülmüştür. Bu durumda, ev eğitimi sürecinde velilerin aktif rol aldığı göz önünde bulundurulunca ailelerin pedagojik anlamda belli bir kültür seviyesinde olması gerektiği söylenebilir. Kırsal kesimlerdeki ailelerin 2003 yılında ev okulu uygulamasından çekildiği, kentteki ailelerin ise sürece dâhil olduğu görülmüştür.

Tablo 3: 5–17 Yaş Arası, 12. Sınıfa Kadar Olan Ev Okulu Öğrencilerin Sayısı, Yüzdeleri ve Karakteristiği

Karakteristik	1999			2003		
	Öğrenci sayısı	Evokulu öğr.sayısı	Yüzdesi	Öğrenci sayısı	Ev okulu öğr.sayısı	Yüzdesi
Toplam	50.188.000	850,000	1.7	50.707.000	1.096.000	2.2
Cinsiyet						
Kadın	24.673.000	434,000	1.8	24.888.000	527,000	2.1
Erkek	25.515.000	417,000	1.6	25.819.000	569,000	2.2
Çalışmaya katılım						
Anne de baba da katılıyor	22.880.000	237,000	1.0	25.108.000	274,000	1.1

Karakteristik	1999			2003		
	Öğrenci sayısı	Evokulu öğr.sayısı	Yüzdesi	Öğrenci sayısı	Ev okulu öğr.sayısı	Yüzdesi
Herhangi biri katılıyor	9.628.000	444,000	4.6	10.545.000	594,000	5.6
Yalnızca biri	13.907.000	98,000	0.7	12.045.000	174,000	1.4
Anne baba katılmıyor	3.773.000	71,000	1.9	3.008.000	54,000	1.8
Gelirler						
\$25,000 veya daha az	16.776.000	262,000	1.6	12.375.000	283,000	2.3
25,001–50,000	15.220.000	278,000	1.8	13.220.000	311,000	2.4
50,001–75,000	8.576.000	162,000	1.9	10.961.000	264,000	2.4
75,001 veya daha fazla	9.615.000	148,000	1.5	14.150.000	238,000	1.7
Eğitim durumları						
Lise veya daha az	18.334.000	160,000	0.9	16.106.000	269,000	1.7
Kolej	15.177.000	287,000	1.9	16.068.000	338,000	2.1
Fakülte	8.269.000	213,000	2.6	9.798.000	274,000	2.8
Mastır	8.407.000	190,000	2.3	8.734.000	215,000	2.5
Kent/kırsal						
Şehir	37.415.000	575,000	1.5	40.180.000	794,000	2.0
Kırsal	12.773.000	275,000	2.2	10.527.000	302,000	2.9

Kaynak: U.S. Department of Education, National Center for Education Statistics, Parent Survey of the 1999 National Household Education Surveys Program (NHES); Parent and Family Involvement in Education Survey of the 2003 NHES

Ev Okulları Uygulaması

Ev okulu uygulaması başlığı altında yararlanılan kaynaklara, uygulanan programa, kullanılan yöntemlere, değerlendirme ve sosyal aktivitelere değinilecektir.

Kaynaklar. Ev okulu uygulamasında çok farklı alanlarda kaynak bulmak mümkündür. Ev okullarıyla ilgili konferanslar düzenleyen, eğitim kitapları yazan ve aynı zamanda sertifikalı olarak ev okulu öğretmenliği yapan Linda Dobson mevcut kaynakları saymaya çalışmış ve 2 binin üzerine çıkınca vazgeçmiştir (Vender, 2004). Devlet tarafından veya ilgili dernek ve sendikalarca her türlü desteğin sağlandığı ev okulu uygulamasında kütüphaneler, enstitüler, kiliseler, parklar vesaireler uygulama için kaynak olmaktadır (Lines, 1995). Hatta bunu teyit eder nitelikte Lyman (1998), “eğitim her yerdedir ve her zamandır; dünya ise öğretmenimizdir” der. Nemer (2002) ise ailelerin “eğitim hayata hazırlık değil, hayatın kendisidir” dediğini belirtir. Bu şekilde sosyal çevrenin eğitim için en güzel materyal olduğunu savunurlar.

Ev okulu kapsamında internet üzerinden “yahoo grupları” oluşturulmuştur. Bu gruplar sayesinde iletişim sağlanmaktadır. İlgili dergiler ve kitaplar basılmıştır. Growing Without Schooling, The Teaching Home, Home Education Magazine bunlardan bazılarıdır. Karşılıklı görüş alış verişi ve yeniliklerden haberdar edilmek amacıyla toplantılar ve konferanslar düzenlenmektedir (Vender, 2004).

Öğrenciler internet üzerinden web sitelerine girerek, mail yoluyla görüşerek, radyo ve televizyon desteği alarak eğitimini devam ettirebilmektedir. Tablo-4’te ev okulu öğrencilerinin yararlandığı kaynaklardan olan elektronik düzeneklerdeki dağılım gösterilmiştir.

Tablo-4: Ev Okulu Öğrencilerinin Yararlandığı Elektronik Kaynakların Dağılımı.

Medya ile öğrenenler	Sayısı	Yüzdesi
Toplam	451,000	41.2
İnternet, e-mail veya web	212,000	19.4
TV, video veya radyo	220,000	20.1

Kaynak: U.S. Department of Education, National Center for Education Statistics, Parent and Family Involvement in Education Survey of the 2003 National Household Education Surveys Program (NHES).

Tablo-4’ten de anlaşılacağı gibi 2003’te yapılan araştırma sonuçlarına göre ev okulu öğrencilerinin büyük bir kısmı (% 41,2) elektronik destekli kaynakları kullanmaktadır. Yine ABD Ulusal Eğitim İstatistikleri Merkezinin 2003’te yaptığı çalışmaya göre öğrencilerin %77,9’luk kısmının diğer kaynak desteklerinden de yararlanması şu şekilde sınıflandırılmıştır:

Tablo-5: Ev okulu öğrencilerinin yararlandığı kaynaklar, programlar ve kitapların sayısı, yüzdelik dağılımı.

Program kaynakları ve kitaplar	Sayı	Yüzde
Halk kütüphaneleri	854,000	77.9
Ev okulu katalogları, baskılar ve özel yayınlar	843,000	76.9
Perakende kitapçılar	753,000	68.7
Ev okullarına bağlı olmayan yayınevleri	653,000	59.6
Ev okulu organizasyonları	539,000	49.2
Kiliseler, sinagoglar ve diğerleri	400,000	36.5
Diğer kaynaklar	284,000	26.0
Yerel halk okulları	248,000	22.6
Özel okullar	184,000	16.8

Kaynak: U.S. Department of Education, National Center for Education Statistics, Parent and Family Involvement in Education Survey of the 2003 National Household Education Surveys Program (NHES).

Tablo-5'te de görüldüğü gibi ev okulu öğrencilerinin en çok faydalandığı destekler halk kütüphaneleri, ilgili kataloglar ve kitapçılar olmuştur. Halk okulları ve özel okullardan çok fazla yararlanılmadığı görülmüştür.

Uygulanan yöntemler. Birçok anne baba ev okulu uygulamasıyla ilgili yayınevlerinden veya amaçlarına göre ideolojik kuruluşlardan alınan paket programları kullanmayı tercih ediyorlar. Hıristiyan Özgürlükler Akademisi, Michigan Clonlara Okulu veya Sakson Okulları gibi kuruluşlar bu konuda ailelere yardımcı olmaktadır. Müzik eğitimi, sanat eğitimi, yabancı dil öğretimi veya matematik gibi teknik derslerde özel ders (tutoring) veren uzmanlardan yararlanılabilir (Lyman, 1998). Hatta bunun için çoğu kez özel dersler ile ev okulları birbirine benzetilmektedir (Gündüz, 2006).

Uygulamanın ilk yıllarında herhangi bir materyal kullanma yerine çocuklarla birebir ilgilenilmelidir. Aileler haftanın birçok saatini çocuklarına ayırıp planlanan aktiviteleri beraber yapmalıdırlar (hikâye anlatma, şarkı öğretme, oyun oynama, resim yapma gibi). Hatta sosyal aktivitelerle bunlar desteklenebilir, sportif faaliyetlere müracaat edilebilir (Lyman, 1998). Sonraki aşamalarda öğrencinin kendi başına çalışması için gerekli çalışmalar yapılmalıdır.

“Evde okul” adlı hazır öğretim programıyla ev okulları yürütülebilir. Bu uygulamayı ailelerin birçoğu tercih etmektedir. Ünite çalışmaları, ev okulları için başka bir yöntemdir. Örneğin, öğrenci Mısırlıların atalarını merak ediyorsa onlarla ilgili kitap okuyacak, piramitleri merak edecek, kayıtlar yapıp üzerinde çalışacaktır. Ev okullarında “Gevşek ve seçme ev okulları” bir diğer yöntemdir. “Klasik ev okulları” ve “internet ev okulları” gibi müracaat edilebilecek başka yöntemler de vardır (Vender, 2004).

Öğrencilerin değerlendirilmesi. Öğrencilerin değerlendirilmesi sürecinde kayıt tutma veya rapor verme yöntemleri devletten devlete

değişiklik gösterebilmektedir. Aileler genellikle yasal uygulamaya göre hareket etmeyi veya “şemsiye program” olarak da ifade edilen paket programlara kayıt olmayı tercih etmektedirler. Şemsiye programlar kayıt tutma, test yapma, sınıflama yapma, transkript ve diploma verme gibi hizmetleri sağlar. Bu programları Calvert School, Home Study International, Roman Catholic Emphasis gibi yerlerden sağlamak mümkündür. Programlar için popüler kaynaklar Alpha Omega Publishing, KONOS, Bob Jones University; çevrimiçi bağımsız çalışma programları ise Apex Learning, Georgia Public Television, Kentucky Educational TV gibi yerlerden ulaşılabilir (Vender, 2004).

Ev Okullarının Uygulanabilirliği Üzerine Tartışmalar

Amerika’da ev okullarının bir taraftan hızla kabul görmesi mevcut kamu okullarının yetersizliğini ve tehlikesini gösterirken ev okulları dahi eleştirilere hedef olmuştur. Öğrencilerin, sosyalleşmeleri için toplu katılımların olduğu kamu okullarından uzak kalması onların sosyalleşmesini olumsuz etkilemektedir. Öğrenciler pasif, utangaç ve uyuşuk olmaktadır (Aix, 1994). Eleştirilen bir diğer konu; anne babaların çocuklarına yardım etmek ve onları kontrol etmek istemesini çocuklar olgunlaşma döneminde üzerlerine binen bir yük olarak algılamışlardır (Lines, 1995). Yöneltilen bir başka eleştiri ise ev okulu uygulaması maliyetinin fazla olmasıdır. Ortalama bir öğrencinin maliyeti 50 bin dolar civarında olurken kısıtlamalara gidildiğinde bu ancak 35 bin dolara kadar indirilebiliyor (Nemer, 2002).

Değerlendirme boyutunda da ev okulu uygulamasının dezavantajları görülüyor. Anne babalar çocuklarının eğitimine sıkça vurgu yapıyorlar, ancak durum değerlendirmesi için standart testler yapılamıyor, dolayısıyla dönüt alınamıyor (Welner ve Welner, 1999). Yine ev okulu uygulamasına bir eleştiri de kültürel farklılıklardan gelmektedir. Kültür içi ve kültür dışı farklılıkların eğitime yansımaları nasıl olacaktır? Latin Amerika’da birçok farklı kültürel gruplar var ve bunların işbirliği nasıl sağlanacaktır (Olivos, 2009)? Eğitim sistemindeki değişikliği tartışmadan önce gerekli alt yapının sağlanıp sağlanmadığına da bakmak eleştirinin bir başka boyutudur. Sosyal, ekonomik ve pedagojik sermaye kaynakları yeterli midir (Trainor, 2010)? Son olarak ev okulunun dezavantajlarını Nelson (1986) sosyalleşme fırsatlarından yoksunluk, tüm entelektüel alanlarda anne- babaların yetersizliği, özellikle bilimsel alandaki materyal yetersizliği ve temel becerilere yönelik dikkatsizlik olarak sıralamaktadır.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

ABD’de yasal olarak kabul edilen ev okulları mevcut eğitim sisteminin bazı kesimlerin ihtiyaçlarına cevap vermemesinden dolayı ortaya çıkan bir tepki şeklinde düşünülebilir. Son zamanlarda şiddet olaylarının tırmandığı, gençliğin kültürel erozyona uğradığı Amerikan toplumunun büyük bir kesiminde yeni arayışlar başlamıştır. Bu durumdan rahatsızlık duyan ve çocuklarının üzerine titreyen anne-babalar onların daha iyi eğitim alabilmeleri için çeşitli eğitim alternatifleri aramıştır. Kimileri sosyal yaşamdaki bu

olumsuz tablonun bertaraf edilmesini güzel bir din eğitime bağlarken, kimileri de sağlam bir pedagojik desteğe önem vermiştir. Bu şekilde özlenen değerlere yeniden ulaşılabilecek, toplumsal düzen sağlanacaktır. Anne-babaların toplumun yeniden inşası için attıkları adımları kabul etmek gerekir. Fakat dikkat edilmesi gereken husus bu işin devlet eliyle yürütülmesidir.

Ev okulu uygulamasıyla çocukların nitelikli ve doğru eğitim alması amaçlanırken uygulanabilirliğinde sosyalleşme, maliyet vb. gibi sıkıntıların olduğu görülmektedir. Dolayısıyla çatışmalar doğacaktır. Maliyeti yüksek olan bu uygulamanın herkesçe kabul görmesi çok zordur. Ülkedeki gelir dağılımı eşit değildir. Profesyonel bir desteğe ihtiyaç vardır ve bunun büyük oranda sağlanması için alt yapıda hala büyük eksikler vardır. Ailelerin kültürel farklılıkları göz önünde bulundurulduğunda (Amerika’da çok farklı kültürler vardır) ve sorumluluğun tamamen ailelere verildiğinde yetişecek çocuklar ortak bir kültürü pek fazla göremeyeceklerdir. Okullar en önemli sosyalleşme kurumlarından biri olmasına rağmen etkisi zayıflayacaktır. Bu durumda kültürel çözümlere kaçınılmazdır.

Özgürlüğün çok fazla önemsendiği bireyci bir toplumda sosyalleşmenin düşük olduğu bilinmektedir. Toplumcu bir yapıdan yoksun olan bireylerin ulusal değerlere bağlılığı her an tehlikededir. Eğitimin bir işlevinin de ulusal çıkarları gözetmek olduğu düşünüldüğünde bu durumda daha ciddi ve sağlam alternatiflerin olduğu söylenebilir.

Sonuç olarak, ailelerin alternatif arayışlara girmesi doğrudur; ancak bu çabanın devlet eliyle yapılması ve devlet tarafından ailelerin arzu ve isteklerine cevap verilmesi, gerekirse eğitim programının yeniden yapılandırılması gereklidir.

Kaynaklar

- Aiex, N. K. (1994). Home Schooling And Socialization Of Childreen. *ERIC (The Educational Resources Information Center) Digest*. ED372460.
- Aydın İ. P., Pehlivan Z. (2000). Ev Okulu Uygulaması: Amerika Birleşik Devletleri Örneği. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 33, 1–2.
- Aydın, İ. (2006). *Alternatif Okullar*. 2. baskı. Ankara: Pegem.
- Bielick, S., Chandler K., Broughman, S. P. (2001). *Homeschooling in The United States: 1999* (Rapor no, 2001–033). Washington: National Center for Education Statistics.
- Gündüz, M. (2006). Okulsuz Eğitim Uygulamasına İlişkin Yeni Yaklaşımlar: Tutoring Örneği’nin Eleştirisi. *Milli Eğitim Dergisi*, 172.
- Hadderman, M. (1999). Equity and Adequacy in Educational Finance. *Clearinghouse on Educational Management, University of Oregon*. ERIC Digest: ED99C00011
- İllich, İ. (2002). *Okulsuz Toplum*. Mehmet Özyay (çev.) İstanbul: Bensenö (Özgün eser 1970 tarihlidir).
- Lines, P. M. (1995). Home Schooling. *ERIC Clearinghouse on Educational Management*. University of Oregon, Washington. 97403–5207.
- Lyman, I. (1998). Homeschooling: Back to The Future? *Cato Policy Analysis*, 294. Cato Institute, Washington.
- NCES, 2004. *1,1 Million Homeschooled Students in the United States in 2003*, National Center for Education Statistics, 115.
- NCES, 2009. *1,5 Million Homeschooled Students in the United States in 2007*. National Center for Education Statistics, 030.

- Nelson, E. (1986). Home Schooling. *ERIC Clearinghouse on Educational Management*, 15. University of Oregon, Washington.
- Nemer, K. M. (2002). *Understudied Education: Toward Building a Homeschooling Research Agenda*. National Center for The Study of Privatization in Education, Teacher College, Columbia University, 48.
- Olivos, E. M. (2009). Collaboration with Latino Families: A Critical Perspective of Home-School Interactions. *Intervention in School and Clinic*, 45, 2. Doi: 10.1177/1.053.451.209.340.220.
- Princiotta, D., Bielick, S., Chapman, C. (2006). *Homeschooling in the United States: 2003 Statistical Analysis Report*, 042, NCEs.
- Trainor, A. A. (2010). Diverse Approaches to Parent Advocacy During Special Education Home-School Interactions: Identification and Use of Cultural and Social Capital. *Remedial and Special Education*, 31, 1. Hammill Institutes on Disabilities.
- U.S. Department of Education, National Center for Education Statistics, Parent Survey of the 1999 National Household Education Surveys Program (NHES); Parent and Family Involvement in Education Survey of the 2003 NHES
- Welner, K. M., Welner, K. G. (1999). Contextualizing Homeschoolin Data: A Response to Rudner. *Education Policy Analysis Archives*, 7, 13.
- Vender, J. C. (2004). *Georaphy in Homeschool America: Status and Opportunaties*. Department of Geography, Penn State University.